C - 13

A Child Assembling a Train-Track Set on Shabbat

Q My son has a wooden train-track set. [The querist included a link to the product's website]. Is it forbidden for me to help him put it together on Shabbat?

1. גמרא, שבת דף קכב עמוד ב

תנו רבנן: דלת של שידה ושל תיבה ושל מגדל - נוטלין, אבל לא מחזירין. ושל לול של תרנגולים - לא נוטלין ולא מחזירין. בשלמא של לול של תרנגולים - קסבר: כיון דמחברי בארעא - יש בנין בקרקע, יש סתירה בקרקע. אלא של שידה ושל תיבה ושל מגדל מאי קסברי? אי קסבר יש בנין בכלים - יש סתירה בכלים, ואי אין סתירה בכלים אין בנין בכלים! - אמר אביי: לעולם קסבר יש בנין בכלים ויש סתירה בכלים - ושניטלו קאמר. אמר לו רבא: [שתי תשובות בדבר], חדא: דניטלין קתני, ועוד: מאי אבל לא מחזירין? אלא אמר רבא: קסבר אין בנין בכלים ואין סתירה בכלים, וגזירה שמא יתקע.

2. שולחן ערוך אורח חיים סימן שיג סעיף ו

מטה של פרקים אסור להחזירה ולהדקה, ואם תקע חייב חטאת; ואם היא (דרכה להיות) **רפויה**, מותר לכתחלה, (ובלבד **שלא יהדק**). וכוס של פרקים, מותר לפרקו ולהחזירו בשבת. ויש מי שאומר שדין הכוס כדין המטה. הגה: ואם דרכו להיות מהודק אע"ג דעכשיו רפוי, אסור (מיימוני פכ"ח והגהות אשיר"י וכל בו וכן נראה דבר הטור).

מגן אברהם שם ס"ק יא

דרכה להיות רפויה - ז"ל הכלבו בשם הראב"ד: דברים שאין אדם מקפיד עליהם אם יתנענע בתוך החור - מותר, דאין לגזור אלא בדבר שצריך להיות מעמידה בדוחק. אבל בסמ"ג איתא דדוקא דבר שצריך גבורה ואומנות אסור:

משנה ברורה שם ס"ק מג

שלא יהדק - ורפוי ואינו רפוי אסור:

3. ט"ז אורח חיים סימן שיג ס"ק ז

... ולדיעה אחרונה היה לנו לאסור אפי' להדקה ברפיון כיון שדרך להדקה, אלא דנראה דדוקא בכוס יש מי שמחמיר, שאין צריך לפורקו, כי עיקר תשמישו שלא ע"י פירוק, מה שאין כן בנוד, שעיקר תשמישו ע"י פירוק תמיד, לא מקרי גמר מלאכה אפי' אם הוא תוקע בחוזק

4. שמירת שבת כהלכתה פרק טז הערה נג

... באבני פלא [similar to Lego] שרגילין לעשות בהן צורות שונות, וכיון שאין האבנים מחוברות זו לזו אפשר דחשיב כל פעם כעושה דבר חדש, אך מ"מ עכ"פ לקטן שלא הגיע למצוות אין לחוש, וגם אפשר דאפי' אם יכול להתקיים הבנין שבנה מאבני הפלא, אבל מ"מ כיון שניכר וידוע לכל שאין הבנין שבנה עשוי לקיום כלל, וגם אינו אלא צעצוע של ילדים, בכגון דא אין זה נחשב אפי' בגדר של בנין ארעי ולא גזרו בו רבנן אטו קבע ...

5.שולחן ערוך אורח חיים סי' שמג סע' א

קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו, אבל אביו מצווה לגעור בו להפרישו (מאיסור דאורייתא); ולהאכילו בידים, אסור אפילו דברים שאסורים מדברי סופרים; וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפי' בדברים שהם משום שבות. הגה: וי"א דכל זה בקטן דלא הגיע לחינוך, אבל הגיע לחינוך צריכים להפרישו (תוס' פרק כ"כ).